

ТАҚРЫБЫ:

ЖОСПАҒЫТАЙ

- 1) КХР ТУРАЛЫ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТ
- 2) ҰЛЫ ҚЫТАЙ ҚОРҒАНЫ
- 3) ҚЫТАЙДЫ БАСҚАРҒАН БИЛЕУ
- 4) ҚЫТАЙ МЕН ҚАЗАҚСТАН
АРСЫНДАҒЫ ҚАТЫНАС

ЖОСПАР: 1
ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТ

Жалпы шолу:

- Ресми тілі: қытай
- Астанасы: Пекин
- Ірі қалалары: Гуанчжоу, Шанхай
- Төрағасы: Ху Жинтау

● Жұрты

- Сарап (2006)

- Санақ (2000)

- Тығыздығы

1,315,844,000⁴ адам (1-ші)

1,242,612,226 адам

140 адам/км² (72-ші ⁽²⁾)

● ЖІӨ

- Қорытынды (2010)

- Жан басына шаққанда

\$ 9,872 трлн \$ (2-ші)

\$7,368 \$ (51)

► **Қытай Халық Республикасы** (қыт. дәст. 中華人民共和國, жеңілд. 中华人民共和国, пиньинь: *Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó*) — Азия құрылығында орналасқан мемлекет.

❖ Халық саны бойынша, әлемдегі 1-ші мемлекет (1,3 млрд санынан астам, халық көпшілігі — этникалық қытайлықтар, өз атауы — хән); жер аумағы бойынша Ресей және Канададан кейінгі 3-ші орында. 1949 жылы Қытай Халық Республикасы жарияланғаннан бері елді Қытай Коммунистік партиясы билеуде. Ресми түрде сегіз партия болса да, ҚХР-сын бір партиялы, авторитарлық елдер қатарына жатқызады. 14 мемлекетпен шектеседі: Ауғанстан, Бутан, Мианма, Үндістан, Қазақстан, Қырғызстан, Лаос, Моңғолия, Непал, ҚХДР, Пәкістан, Ресей, Тәжікстан және Вьетнам Социалистік Республикасы.

ТУ

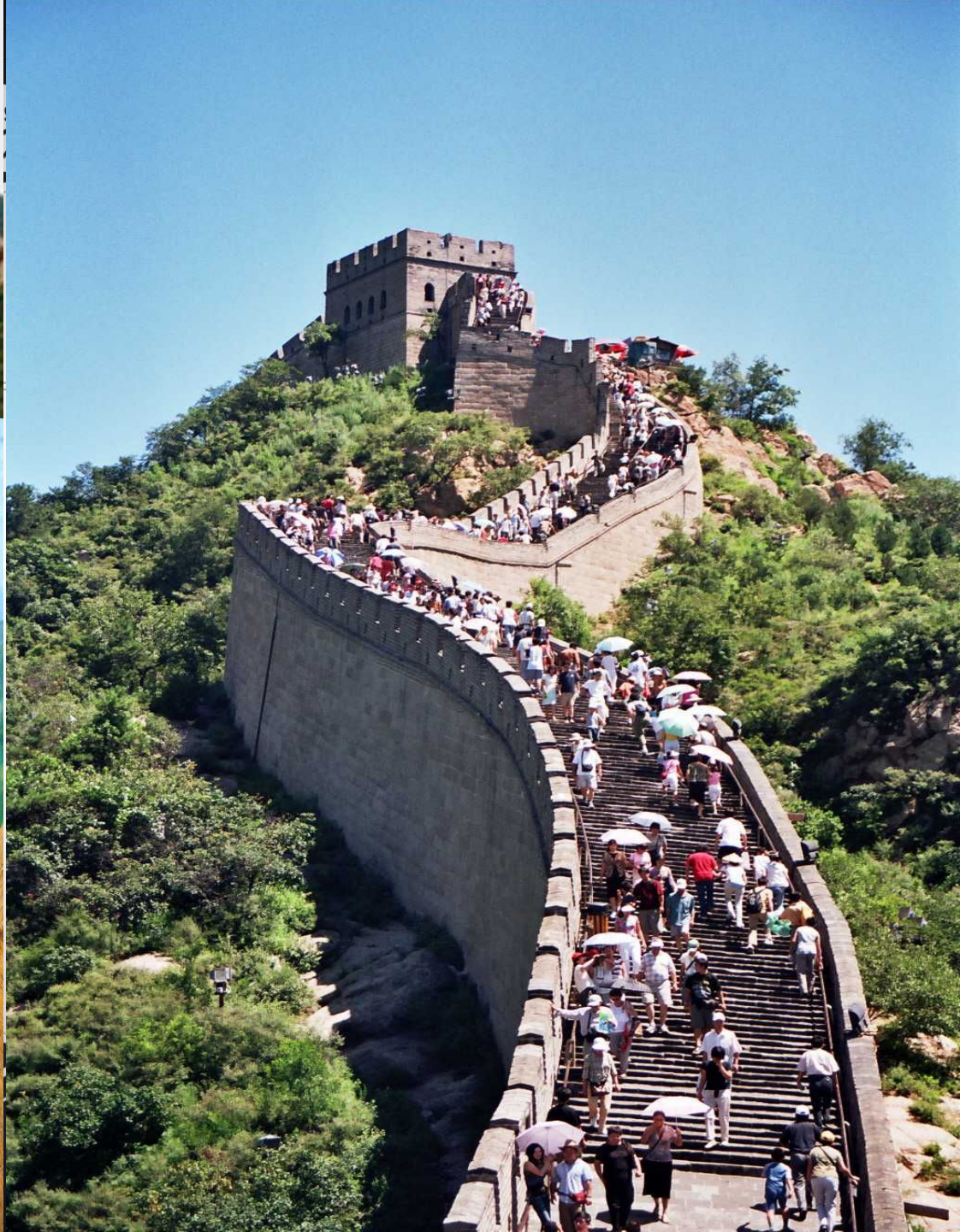
ЖАТАНБА
WWW.ZHANDOS.COM

ЖОСПАР:2
ҰЛЫ ҚЫТАЙ
ҚОРҒАНЫ

ҰЛЫ ҚЫТАЙ

◆ **Ұлы Қытай қорғаны** (қытай Ваньли нанчэн – он мың шақырымдық қамал) – Қытайдағы ежелгі қорғаныс құрылысы. Қытай қорғанының құрылысы Қытай тарихындағы Чуньцю («Көктем және күз» б.з.б. 770 – 476 жылы) және Чжаныго («Жауласқан патшалықтар» б.з.б. 475 – 221 жылы) заманында салына бастаған. Ол кезде **Хуанхэ** алқабында жеті шағын патшалық жеке-дара өмір сүрді. Олар өздерінің солтүстігіндегі **ғун** және **дунху** сияқты көшпелі тайпалардан қорғану үшін өз шекараларына қорғаныс қамалдарын тұрғыза бастады. Б.з.б. 221 жылы тұңғыш император Цинь Шихуанди өзге алты патшалықтың басын біріктіріп, біртұтас Қытай империясын құрды. Ол әр патшалық тұрғызған үзік-үзік қорғаныс қамалдарын бір-біріне жалғастырып салдырды. Оның ұзындығы 5000 километрге жетті. Хань империясы заманында қорған-қамалдар шығыста Ляодун түбегінен батыста Линьтаоға (қазіргі Ганьсу провинциясының жерінде) дейін жеткізілді. Қорғаныс қамалдарының бұзылып, бүлінген жерлерін Қытайды билеген әрбір патшалық жөндеп, қалпына келтіріп отырды. Әсіресе Мин әулеті солтүстігіндегі көршілері – шүршіттер (маньчжур) мен моңғолдардан қорғану үшін сол заманның ең озық техникасын пайдалана отырып, биік тау жоталары мен шатқалдарына және шөл далаға дейін қорғаныс қамалдары мен бекіністерін салдырып, қорғанды ұзарта түсті. Шығыста Бохай теңізінің жағасындағы Шаньхайгуань бекінісінен батыста Ганьсу провинциясындағы Цзяюйгуань бекінісіне дейін созылып жатқан қорғанның жалпы ұзындығы 10000 километрге жетті. Қытай қорғанының бүгінгі күнге дейін бүлінбей жеткен 5000 километрден астам бөлігі сол Мин дәуірінде жөнделіп, жаңадан тұрғызылған.

ЖОСПАР:3
ҚЫТАЙДЫ
БАСҚАРҒАН
БИЛЕУШІЛЕР

◆ ҚЫТАЙ ТАРИХ ҒЫЛЫМЫНДА ҚАБЫЛДАНҒАН ҚЫСҚА РЕТТІК КЕСТЕ

ЖЫЛДАР

МЕМЛЕКЕТ (ӘУЛЕТ)

◆ БІЗДІҢ ЗАМАНЫМЫЗҒА ДЕЙІН

◆ Б.З.Д. 2357. — Б.З.Д. 2255 АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН ЯО БИЛЕУШІ

◆ Б.З.Д. 2255 — Б.З.Д. 2205 АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН ШУНЬ БИЛЕУШІ

◆ Б.З.Д. 2205 — Б.З.Д. 1766 АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН СЯ ӘУЛЕТІ

◆ Б.З.Д. 1766 — Б.З.Д. 1122 АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН ШАН-ИНЬ ӘУЛЕТІ

◆ Б.З.Д. 1122 — Б.З.Д. 247 ЧЖОУ ӘУЛЕТІНІҢ ДӘСТҮРАІ МЕРЗІМДЕРІ

◆ Б.З.Д. 246 — Б.З.Д. 207 ЦИНЬ ӘУЛЕТІНІҢ ДӘСТҮРАІ МЕРЗІМДЕРІ

◆ Б.З.Д. 206 — Б.З.Д. 220 ХАНЬ ӘУЛЕТІНІҢ ДӘСТҮРАІ МЕРЗІМДЕРІ

❖ Біздің заманымыз

❖ 220 — 264 Вэй әулеті

❖ 265 — 420 Цзинь әулеті (Батыс Цзинь: 265 — 316, Шығыс Цзинь: 317 — 420)

❖ 420 — 479 Сун әулеті

❖ 479 — 501 Ци әулеті

❖ 502 — 556 Лян әулеті

❖ 557 — 588 Чэнь әулеті

❖ 589 — 618 Суй әулеті

❖ 618 — 907 Тан әулеті

❖ 907 — 959 Бес әулеттің заманы

❖ 960 — 1279 Сун әулеті

❖ 1280 — 1368 Юань әулеті (моңғол)

❖ 1368 — 1644 Мин әулеті

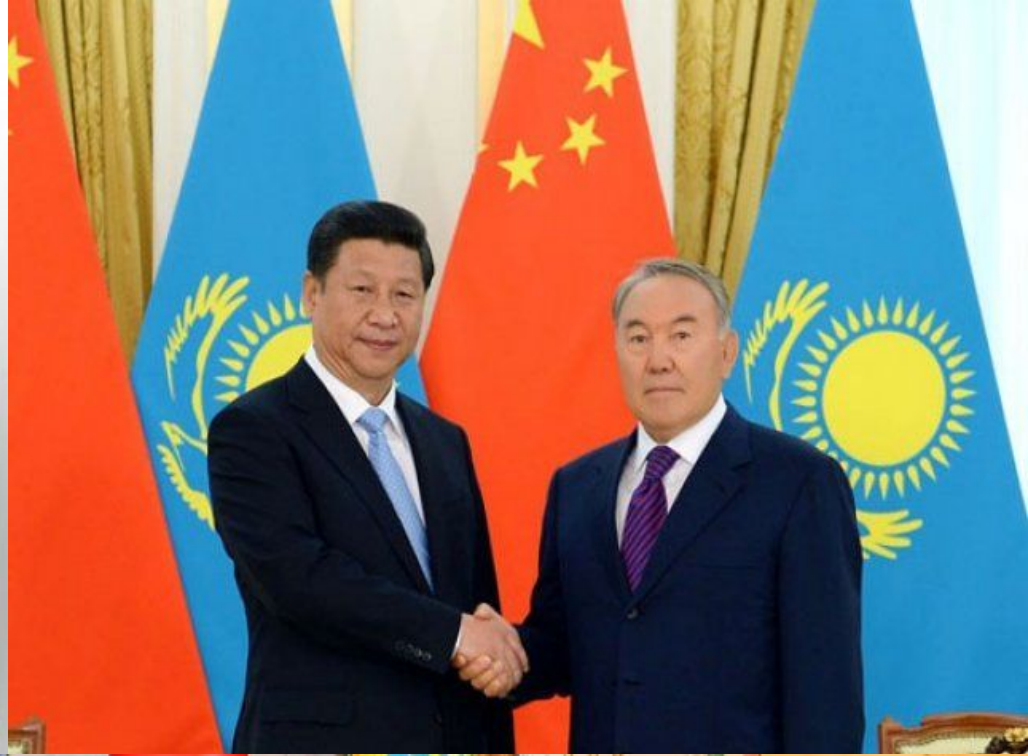
❖ 1644 — 1911 Цин әулеті (манчжур)

❖ 1912 — 1949 Қытай мемлекеті

❖ 1949 ж. 30 қыркүйегі Қытай Халық Республикасы

ЖОСПАР:4
ҚЫТАЙ МЕН
ҚАЗАҚСТАН
АРАСЫНДАҒЫ ҚАТЫНАС

❖ Қазақстан мен ҚХР арасындағы дипломатиялық қарым-қатынас 1992 жылы 3 қаңтардан бастап орнады. 1992 жылы ақпанда Алматыда Қытай елшілігі, Пекинде Қазақстан елшілігі ашылды. Екі ел арасында сауда-экономикалық мәдени, әскери байланыстар дами бастады. Қазақстан Президенті Н.Назарбаев Пекинде, ҚХР төрағасы Цзянь Цзэмин Алматыда ресми сапармен бірнеше рет болды. 1994 жылы 26 сәуірде екі ел үкіметі шекара мәселесін түпкілікті шешу жөнінде келісімге келіп, шекара анықталды. 1996 жылы 26 сәуірде Шанхайда ҚХР, Ресей, Қазақстан, Қырғызстан, Тәжікстан басшылары шекара мәселелері бойынша Шанхай келісіміне қол қойды. 1998 жылы 3 шілдеде Шанхай келісіміне қатысушы – 5 ел басшылары Алматыда бас қосты. Сауда байланыстары тез өсіп келеді. Соңғы жылдары Қытайдан Қазақстан арқылы Еуропаға шығу (яғни Ұлы Жібек жолын қайта дамыту) перспективалары қаралуда.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!

ДАЙЫНДАҒАН: АБЮРОВ Ж
ҚАБЫЛДАҒАН: ҚАСЫМОВ Ә